NAVOIY INNOVATSIYALAR UNIVERSITETI

MAQOLALAR TO'PLAMI

MILLIY ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

“YOSHLAR VA TA’LIM: INNOVATSION YONDASHUVLAR” MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY KONFERENSIYASI

SMART ACCESS

YO'NALISHLAR

1. Tabiiy fanlar sho‘basi
2. Tibbiyot va farmatsevtika fanlari sho‘basi
3. Ijtimoiy-gumanitar fanlar sho‘basi
4. Aniq fanlar sho‘basi
5. Filologiya fanlari sho‘basi

O'TKAZILISH SANASI

15.05.2026 — 15.05.2026

CONFERENCE.NIUEDU.UZ

TASHKILIY QO'MITA

TASHKILIY QO'MITASI

Familiya, ismi, sharifi	*Ilmiy darajasi, unvoni*	Lavozimi
Gulbonu Kuvatova Murodullayevna	--	Lider yoshlar va ayollar markazi rahbari
Yusubov Jaloliddin Kadamovich	*Falsafa fanlari doktori (DSc), professor*	“Ma’rifat” targ’ibotchilar jamiyati a’zosi.
Chulliyev Suhrob Rabbonaqulovich	*Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa (PhD)*	“Ma’rifat” targ’ibotchilar jamiyati a’zosi.
Boboyeva Feruza Azimjonovna	*Psixologiya fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD)*	NIU
Abdullayeva Ruxsora Sobirovna	*PhD*	Toshkent davlat transport universiteti “Ilmiy nashrlar bilan ishlash” bo’limi boshlig’i
Shodiyev Ne'matjon Sadirovich	*Pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD)*	Navoiy innovatsiyalar universiteti "Ilmiy tadqiqot va innovatsiyalar" bo'lim boshlig'i
Narbayeva Kanimgul Usarovna	---	katta o’qituvchi
Rustam Xayitov Burxonovich	---	katta o’qituvchi

TAHRIRIYAT

Familiya, ismi, sharifi	*Ilmiy darajasi, unvoni*	Lavozimi
Nargiza Buranova	---	Mezon NNT rahbari
Olamgirova Gulshan	---	Navoiy Innovatsiyalar universiteti talabasi

KIRISH SO'ZI

Mavlonov Jurabek Yorqulovich

REKTOR

NAVOIY INNOVATSIYALAR UNIVERSITETI REKTORI, S.F.D, PROFESSOR

Assalomu alaykum, hurmatli mehmonlar, muhtaram ustozlar, qadrli hamkasblar hamda aziz talabalar!

Hech kimga sir emaski, ko'z o'ngimizda kechayotgan zamonaviy turmush tarzi, yashash muhiti hamda erishilgan natijalar bir necha ming yillik tarixiy taraqqiyot jarayonida to'plangan amaliy tajribalarning yakuniy mahsuli hisoblanadi. Asrlar davomida inson o'zining intellektual salohiyati, tafakkuri va mehnati orqali muhim ilmiy-texnik kashfiyotlarni amalga oshirib, ularni keng miqyosda amaliyotga joriy etish natijasida ijtimoiy-iqtisodiy farovonlikni ta'minlab kelmoqda.

Shiddat bilan modernizatsiyalashib va transformatsiyalanib borayotgan hozirgi davr sharoitida "yashil" iqtisodiyot modeliga o'tish strategik zarurat va muhim hayotiy ehtiyoj sifatida namoyon bo'lmoqda.

Anjuman qatnashchilariga samimiy minnatdorchiligimni bildiraman va konferensiyada faol ishtirok etib, o'z tajribalari bilan o'rtoqlashishlari, mazkur mavzuda olib borgan tadqiqotlari yuzasidan tegishli tavsiya hamda xulosalarini berishlarini umid qilaman.

MUNDARIJA

1-SHO'BA: TABIIY FANLAR SHO‘BASI

Raxmatullayeva Mahzuna Abdulatif qizi
BIOTEXNOLOGIYA VA BIOINJENERIYANING QISHLOQ XO‘JALIGI HAMDA SANOATDA QO‘LLANILISHI →

Salimova Sarvinoz Ulug’bek qizi, Yuldasheva Kamola Urol qizi, Bahranova Farangiz Bobomurod qizi
NARKOTIK MODDALAR HAQIDA UMUMIY TUSHUNCHALAR →

Ibragimova Aziza Xasanovna
SUV RESURSLARIDAN OQILONA FOYDALANISH →

Ibragimova Aziza Xasanovna
GLOBAL SUV TANQISLIGI MUAMMOSI VA YECHIMLAR TAHLILI →

2-SHO'BA: TIBBIYOT VA FARMATSEVTIKA FANLARI SHO‘BASI

Olamgirova Gulshan Saidali qizi
GENETIK KASALLIKLAR VA ULARNING OLDINI OLISH →

Abdiqodirov J.R.
Ichak mikrobiotasining metabolik va immun kasalliklardagi biokimyoviy hamda funksional ahamiyati →

Туйчиева Машхурахон Алишер кизи
Sezuvchan soha: tekshirish usullari, patologiya. Tortilish simptomlari. Meningeal simptomlar. →

Курбанова Сурайё Илхом қизи
РЕПРОДУКТИВ ЁШДАГИ АЁЛЛАРДА БАЧАДОНДАН АНОМАЛ ҚОН КЕТИШИНИНГ ЗАМОНАВИЙ ДИАГНОСТИКА ВА ДАВОЛАШ УСУЛЛАРИ →

Mardonova Shoxista Rustam qizi
“DORI VOSITALARINING SIFATINI STANDARTLASHTIRISH VA BAHOLASH METODLARI” →

3-SHO'BA: IJTIMOIY-GUMANITAR FANLAR SHO‘BASI

Toshbekova Ziyoda Solijon qizi
ADABIYOTSHUNOSLIKDA BADIIY OBRAZNING NAZARIY-ESTETIK TALQINI →

Fayzullayeva Sevara Sayfullayevna
ALISHER NAVOIY G‘AZALLARI – O‘ZBEK TAXMISNAVISLIGI TARAQQIYOTINING MA’NAVIY-ESTETIK ASOSI →

Muxtorova Aziza Rashitovna
BADIIY PSIXOLOGIZM:NAZARIY ASOSLAR VA ANTIK DAVR AN’ANALARI →

Tursunqulova Yulduz Raxmatulla qizi
FARHOD VA SHIRIN” DOSTONIDA TUSH TALQINLARI →

Bozorova Shaxruza
FARZAND TARBIYASIDA OTA- ONANING PSIXOLOGIK USLUBLARI VA ULARNING TA`SIRI. →

Zabixullayeva Vasilabonu, Abduxamitova Diyoraxon, Tohirova Zohida
FRUSTRATSIYA HOLATIDA BOLALARNING IJTIMOY XULQI VA MOSLASHUV STRATEGIYALARI →

ASHRAPOVA ALINA RAVILYEVNA
Ijtimoiy tarmoqlarda ingliz tilining ishlatilishi: norasmiy nutqning pragmatik tahlili →

Yunusova Nozanin Akmaljon qizi
Ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar psixologiyasiga ta’siri: sotsiologik va psixologik tahlil →

Rashidova Baxtigul
Jadid adabiyotini o‘qitishning zamonaviy metodik asoslari. →

Abduvaxabova Dilnoza Nurmaxamatovna, Abdurasulova Dildora Elbek qizi
LINGVOEKOLOGIYA VA EKOLINGVISTIKA TUSHUNCHALARINING FARQLANISHI VA ZAMONAVIY TILSHUNOSLIKDAGI TALQINI →

Mirzayev Isroil Mustafayevich, Axmadova Ruxshona Vahobjanovna
MOBIL XAVFSIZLIK MUAMMOLARI: ANDROID TIZIMIDA APK VA FAYLSIZ VIRUSLAR TAHDIDI →

Yuldasheva Sarvinoz
MULOQOTNING VERBAL VA NOVERBAL VOSITALARI →

Raxmatullayeva Sadokat Kamuljonovna
Mintaqa transport sohasi holati va uni amalga oshirishda raqamli marketingni joriy qilish mexanizmlarini anketa-so‘rovi usuli orqali baholash →

Qurbanova Dilobar Yakubjabovna
→

OILAVIY ZO‘RAVONLIKKA UCHRAGAN BOLALAR PSIXOLOGIK DIAGNOSTIKA QILISHNING KONSEPTUAL VA ILMIY ASOSLARI

Xasanova Madina, Ibodullayeva Mushtariy
O‘SMIRLARNING IJODIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI →

SAIDOVA MAFTUNA ERGASHOVNA
O‘ZBEK VA INGLIZ BADIIY DISKURSLARIDA GENDER KONSEPTLAR TAHLILI →

Табаков Евгений Сергеевич
O‘zbekiston iqtisodiyotining raqamli transformatsiyasi sharoitida biznes samaradorligini oshirish uchun zamonaviy baholash va tahlil usullaridan foydalanish →

Alenova Mehriniso Urazbayevna
O’QUVCHILARDA HISSIY HOLATLARINI TADQIQ QILISH USULLARI →

Gulnoza Sharafova
QADRIYATLARNI IFODA ETGAN HUJJATLI KINO →

Рафикова Руфина Рафиковна
Rus tili grammatikasini interaktiv metodlar orqali o‘zlashtirish samaradorligini oshirish →

Yuldashova Shohsanam Baxriddinovna
SANOAT SOHASIDA ISHLOVCHI XOTIN-QIZLARDA EMOTSIONAL CHARCHOQ (BURNOUT) VA UNI OLDINI OLISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI →

Sevinova Diyora Uyg’un qiz
SHAXMAT TERMINLARINING LEKSIK-SEMANTIK XUSUSIYATI →

Saidodilkhon Rahmatkhonov
SUN’IY INTELLEKT RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH OMILI SIFATIDA →

Safarova Nasiba Normatovna
SYURREALIZM FIDOYISI: SAN’AT VA ONG OSTI OLAMI →

Bobayev Isroiljon Abdinabiyevich
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLI FARAVONLIGINI TA’MINLASH UCHUN XIZMATLAR KO‘RSATISHNING ZAMONAVIY INNOVATSION USULLARI →

Алиева Эльнара Аметовна
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSIYALARNI JORIY ETISH ZARURATI →

Maxammatova Marjona Sheraliyevna
TA’LIM JARAYONIDA YOSHLARNI SUN’IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHLARINI TOG’RI TASHKIL ETISHGA O’RGATISH →

Usmanova Sevinch Uktam qizi
TA’LIM TIZIMIDA SUN’IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN AXBOROT TIZIMLARINI JORIY ETISH SAMARADORLIGI →

Pardayeva Shodiya
TOHIR MALIK DETEKTIV ASARLARIDA SYUJET VA KOMPOZITSIYA MASALASI →

Davlatova Ra’no Haydarovna, Aliqulova Dilfuza Otabek qizi
TO‘LIQSIZ OILADA TARBIYALANAYOTGAN 5–7 YOSHLI BOLALAR NUTQINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI →

Negboyeva Nilufar
TURIZM SOHASIDA YOSHLAR TA’LIMIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR →

Saidvaliyeva Dilafruz Ravshanovna
Talabalarda metakognitiv kompetensiyani shakllantirishning psixolingvistik asoslari →

Narbayeva Kanimgul
Tandirga non yopish ham xalqimiz qadriyatidir →

Алиева Эльнара Аметовна
ZAMONAVIY SHAROITDA KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MAHSULOT DIFFERENSIATSIYASINING ROLI →

Mirzayev Isroil Mustafayevich, Latipova Sabrina Rustamjon qizi
Zamonaviy web dizaynda UI/UX tamoyillarining ahamiyati →

4-SHO'BA: ANIQ FANLAR SHO‘BASI

Eshqulova Go‘zal Ennazarovna
MAKTAB TA’LIMIDA MATEMATIKA O‘QITISH JARAYONINI RIVOJLANTIRISH VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO‘LLARI →

Amirova Dilnoza Akbar qizi
TURLI MATERIALLAR UCHUN ISSIQLIK TARQALISH TENGLAMASINI SILINDRIK KOORDINATALAR SISTEMASIDA SONLI YECHISH. →

3-SHO'BA

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLAR SHO‘BASI

СЕКЦИЯ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

SECTION OF SOCIAL AND HUMANITARIAN SCIENCES

O’QUVCHILARDA HISSIY HOLATLARINI

TADQIQ QILISH USULLARI:

Nazariy va amaliy yondashuv

Alenova Mehriniso Urazbayevna

Buxoro xalqaro universiteti Psixologiya mutaxassisligi

1-kurs magistranti

Annotatsiya

Mazkur maqolada o‘quvchilarning hissiy holatlarini o‘rganishning nazariy asoslari, psixologik yondashuvlari hamda empirik tadqiqot usullari tahlil qilinadi. Hissiy jarayonlarning ta’lim samaradorligiga ta’siri, ularni diagnostika qilish metodlari va pedagogik faoliyatda qo‘llash imkoniyatlari ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar

hissiy holat, emotsiya, affekt, motivatsiya, psixologik diagnostika, o‘quvchi shaxsi, ta’lim jarayoni

Abstract

This article analyzes the theoretical foundations, psychological approaches, and empirical research methods for studying students’ emotional states. The impact of emotional processes on the effectiveness of education, as well as methods for their diagnosis and possibilities for their application in pedagogical practice, are scientifically substantiated.

Keywords

emotional state, emotion, affect, motivation, psychological diagnostics, student personality, educational process

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida ta’lim jarayoni faqat bilim berish bilan cheklanib qolmay, balki o‘quvchilarning shaxsiy, ijtimoiy va psixologik rivojlanishini ham qamrab oladi. Shu nuqtai nazardan, hissiy holatlarni tadqiq qilish muammosi pedagogika va psixologiya fanlarining kesishgan nuqtasida dolzarb ilmiy yo‘nalishlardan biri sifatida qaralmoqda.

O‘quvchining hissiy holati uning kognitiv faoliyati, xotira jarayonlari va o‘qishga bo‘lgan motivatsiyasiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, ijobiy emotsiyalar o‘zlashtirish samaradorligini oshiradi, salbiy hissiy holatlar esa diqqatning pasayishi va o‘quv faoliyatining sustlashuviga olib keladi.

Nazariy asoslar

Hissiy holatlar muammosi psixologiya fanida keng oʻrganilgan. Xususan, Lev Vygotsky taʼlim va rivojlanish jarayonida emotsiyalarning ijtimoiy tabiatini asoslab bergan. Uning fikricha, hissiy jarayonlar shaxsning ijtimoiy tajribasi bilan chambarchas bogʻliq.

Shuningdek, William James va Carl Lange tomonidan ilgari surilgan James–Lange nazariyasi emotsiyalarni fiziologik reaksiyalar bilan bogʻlaydi. Zamonaviy psixologiyada esa Daniel Goleman tomonidan ishlab chiqilgan "emotsional intellekt" konsepsiyasi alohida ahamiyatga ega boʻlib, u oʻquvchilarning hissiy oʻzini boshqarish qobiliyatini rivojlantirish zarurligini taʼkidlaydi.

Oʻquvchilarda kuzatiladigan hissiy holatlar quyidagicha tasniflanadi:

1. Stenik hissiyotlar (faollashtiruvchi): quvonch, qiziqish, ilhom
2. Astenik hissiyotlar (susaytiruvchi): qoʻrquv, xavotir, tushkunlik
3. Affektiv holatlar: qisqa muddatli, kuchli emotsional portlashlar
4. Barqaror hissiy holatlar: kayfiyat, emotsional fon

Mazkur tasnif oʻquvchilar bilan ishlashda individual yondashuvni tanlashda muhim ahamiyatga ega. Buni quyidagi tadiqiqot metodlari orqali koʻrib oʻtishimiz mumkin.

Kuzatish metodi

Tabiiy sharoitda oʻquvchilarning xatti-harakati va emotsional reaksiyalarini oʻrganish imkonini beradi. Ushbu metod fenomenologik yondashuvga asoslanadi.

Psixodiagnostik testlar

Standartlashtirilgan metodlar yordamida hissiy holatlarni aniqlash amalga oshiriladi. Masalan:

- Spielbergerning xavotirlik shkalasi
- Luscher rang testi
- Dembo-Rubinshteyn metodikasi

Soʻrovnoma va anketa

Keng qamrovli maʼlumot toʻplash imkonini beradi. Likert shkalasi asosidagi savollar koʻp qoʻllaniladi.

Eksperimental metod

Maxsus yaratilgan sharoitlarda oʻquvchilarning hissiy reaksiyalarini oʻrganishga xizmat qiladi. Bu metod sabab-oqibat bogʻliqligini aniqlashda muhimdir.

Suhbat (intervyu)

Kvalitativ ma’lumot olish imkonini beradi va o‘quvchining ichki kechinmalarini chuqur tahlil qilishga yordam beradi.

Ushbu tadqiqotlar o‘tkazish natijalariga ko‘ra, o‘quvchilarning hissiy holati ularning akademik muvaffaqiyatiga sezilarli darajada ta’sir ko‘rsatadi. Xususan:

-yuqori motivatsiya va ijobiy emotsiyalar o‘zlashtirishni oshiradi

-xavotir darajasining yuqoriligi bilimni qabul qilishni qiyinlashtiradi

-o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi ijobiy munosabat hissiy barqarorlikni ta’minlaydi

Shuningdek, sinfdagi psixologik iqlim ham muhim omil sifatida namoyon bo‘ladi.

Pedagogik implikatsiyalar

-emotsional qo‘llab-quvvatlovchi muhit yaratish

-individual psixologik yondashuvni joriy etish

-stressni boshqarish ko‘nikmalarini shakllantirish

-refleksiya va o‘z-o‘zini baholashni rivojlantirish

-ota-onalar bilan tizimli hamkorlik olib borish

XULOSA

O‘quvchilarda hissiy holatlarni tadqiq qilish ta’lim samaradorligini oshirishning muhim sharti hisoblanadi. Kompleks yondashuv asosida olib borilgan psixologik diagnostika o‘quvchilarning individual xususiyatlarini aniqlash va ularga mos pedagogik strategiyalarni ishlab chiqishga imkon beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Lev Vygotsky. Mind in Society. Harvard University Press, 1978.
2. Daniel Goleman. Emotional Intelligence. Bantam Books, 1995.
3. William James. The Principles of Psychology. 1890.
4. Carl Lange. The Emotions. 1885.
5. Izard, C. E. Human Emotions. Springer, 1991.
6. Spielberger, C. D. Manual for the State-Trait Anxiety Inventory. 1983.
7. Petrovsky, A. V. Umumiy psixologiya. Moskva, 2005.
8. Karimova, V. M. Psixologiya. Toshkent, 2010.

© Alenova Mehriniso Urazbayevna, 2026. CC BY 4.0

SERTIFIKAT

QR-kodni skanerlash orqali sertifikatni yuklab oling

Alenova Mehriniso Urazbayevna

NAVOIY INNOVATSIYALAR UNIVERSITETI

conference.niuedu.uz

© 2026